

แบบรายงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice) ด้านการจัดกิจกรรม Active Learning
ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21
(ประเภทครูผู้สอน) ประจำปี 2568

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต
กรณีศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด
ราชวชิราลังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นางสาววรารัตน์ จันทรา
ตำแหน่งครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนวัดดอนใหญ่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอผลการดำเนินงาน Best Practice การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต กรณีศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งเป็นนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ สื่อสาร และประเมินตนเอง โดยเชื่อมโยงบทเรียนกับสถานการณ์จริงในชุมชน การดำเนินงานดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทักษะชีวิต ตลอดจนสร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น นอกจากนี้ รายงานยังได้สรุปผลการดำเนินงาน ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ประโยชน์ที่ได้รับ ปัจจัยความสำเร็จ รวมถึงบทเรียนที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนแนวทางการพัฒนาและการเผยแพร่ผลงาน เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการจัดการเรียนรู้แก่ครูผู้สอนและผู้สนใจต่อไป

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงาน Best Practice ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การยกระดับคุณภาพผู้เรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการต่อยอดนวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับสถานศึกษาและเครือข่ายการศึกษาอย่างกว้างขวาง ขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานครั้งนี้ จนทำให้ผลงานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

นางสาววรรัตน์ จันทรา

ครูโรงเรียนวัดดอนใหญ่

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ชื่อผลงาน.....	1
ชื่อผู้นำเสนอผลงาน.....	1
1. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ	
1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา.....	1
1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา.....	2
2. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน	
2.1 จุดประสงค์.....	2
2.2 เป้าหมายของการดำเนินงาน.....	2
3. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน	
3.1 การออกแบบผลงาน นวัตกรรม หรือแนวทางการปฏิบัติ.....	3
3.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม (ตามกระบวนการการเรียนรู้ เชิงสร้างสรรค์ปัญญาบูรณาการทักษะชีวิต).....	4
3.3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน.....	6
3.4 การใช้ทรัพยากร.....	7
4. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ	
4.1 ผลที่เกิดตามจุดประสงค์.....	8
4.2 ผลสัมฤทธิ์ของงาน.....	8
4.3 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	9
5. ปัจจัยความสำเร็จ.....	9
6. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)	
6.1 บทเรียนที่ได้รับ.....	10
6.2 ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ.....	11
6.3 ข้อควรระวัง.....	12
6.4 แนวทางการพัฒนา.....	13
7. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ	
7.1 การเผยแพร่.....	14
7.2 การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ.....	14
บรรณานุกรม.....	15
ข้อมูลของเจ้าของผลงาน.....	16

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก.....	17
แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พร้อมบันทึกผลการจัดการเรียนรู้.....	18
แบบประเมินการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567	
ระดับการประเมิน “ดีเยี่ยม”.....	21
ผลการเล่นเกม Wordwall ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม.....	22
ผลงานนักเรียน.....	23
สรุปแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อม	
และแนวทางการแก้ไข (จาก Google forms).....	24
สรุปการสะท้อนคิดจากนักเรียน(จาก Google forms).....	24
ภาพการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567.....	25
การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนวัดดอนใหญ่.....	26

แบบการนำเสนอผลงาน/นวัตกรรมการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
ด้านการจัดกิจกรรม Active Learning ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21
(ประเภทครูผู้สอน) ประจำปี 2568

ชื่อผลงาน : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต กรณีศึกษาเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด
 รายวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ชื่อผู้นำเสนอผลงาน : นางสาววรรัตน์ จันทรา ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดดอนใหญ่
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
 ตำบล ลำลูกกา อำเภอ ลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี รหัสไปรษณีย์ 12150
 โทรศัพท์ 087-8683302 อีเมล wararat_chantra@ptt2.go.th

1. ความสำคัญของผลงานหรือนวัตกรรมที่นำเสนอ

1.1 ความเป็นมาและสภาพของปัญหา

ปัญหาสิ่งแวดล้อมนับเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์และความยั่งยืนของสังคม ทั้งในระดับชุมชน ระดับประเทศ และระดับโลก สถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในปัจจุบัน เช่น มลพิษทางอากาศ ปัญหาขยะมูลฝอย การเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ทรัพยากรอย่างไม่ยั่งยืน ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชนตั้งแต่วัยเรียน

อย่างไรก็ตาม จากการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเอง อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงปัญหาที่เกิดขึ้นใกล้ตัวกับผลกระทบที่ก่อให้เกิดในวงกว้างได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังขาดความตระหนักในสำคัญของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน รวมทั้ง ยังไม่มีทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงระบบที่เพียงพอในการสืบค้นหาสาเหตุของปัญหาและการพัฒนาแนวทางแก้ไขอย่างเป็นขั้นตอนและสร้างสรรค์ ส่งผลให้การเรียนรู้อย่างคงอยู่ในลักษณะการท่องจำข้อมูล มากกว่าการสร้างองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ฝึกกระบวนการคิดขั้นสูง และเชื่อมโยงองค์ความรู้กับประสบการณ์จริง เพื่อให้เกิดทั้งความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และคุณลักษณะที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

1.2 แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

แนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว คือ การนำนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มาปรับใช้ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง การสร้างองค์ความรู้ และการประเมินตนเอง ทั้งยังบูรณาการเข้ากับ ทักษะชีวิต เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นแก่ผู้เรียน

ผู้เรียนจะได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและมีความหมาย ได้แก่ 1. การสังเกตและรวบรวมข้อมูล (Gathering): ฝึกการสืบค้นข้อมูลจากสื่อ สภาพแวดล้อม และประสบการณ์จริง 2. การคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing): ฝึกทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์และการสรุปองค์ความรู้จากข้อมูลที่ได้ 3. การปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ (Applying and Constructing Knowledge): ลงมือสำรวจสถานการณ์จริงและออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาสีงแวดล้อม 4. การสื่อสารและนำเสนอ (Communication): พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ 5. การประเมินตนเองและสะท้อนผล (Self-Regulating): เสริมสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองและความรับผิดชอบต่อสังคม

การดำเนินการดังกล่าวช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในปัญหาสีงแวดล้อมมากขึ้น มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น อีกทั้งยังสร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สีงแวดล้อม ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในศตวรรษที่ 21

2. จุดประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

2.1 จุดประสงค์

- 2.1.1 ให้นักเรียนเข้าใจความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการจัดการสีงแวดล้อม
- 2.1.2 พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานกลุ่ม
- 2.1.3 สร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักต่อการอนุรักษ์สีงแวดล้อม

2.2 เป้าหมายของการดำเนินงาน

- 2.2.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อย่างน้อยร้อยละ 85 สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้
- 2.2.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันเพิ่มขึ้น
- 2.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการจัดการสีงแวดล้อมของชุมชน

3. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1 การออกแบบผลงาน นวัตกรรม หรือแนวทางการปฏิบัติ

การออกแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้อิงกรอบแนวคิด Active Learning ด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต และการสร้างความตระหนักรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้สอนจึงได้ออกแบบกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ผ่านการสังเกต วิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ และสะท้อนผล

ในกระบวนการออกแบบ ได้มีการคัดเลือกและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ทั้ง สื่อเทคโนโลยี เช่น ภาพมุมสูงของจังหวัดจาก Google Earth คลิปวิดีโอข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมจริง เกมออนไลน์ Wordwall และแบบประเมิน Google Forms ควบคู่กับ สื่อและสถานการณ์จริงในชุมชน เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตประจำวันของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด มีขั้นตอนการออกแบบและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้

3.1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนวัดดอนใหญ่ พุทธศักราช 2567 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับปรุงตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

3.1.3 ศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ด้วยกระบวนการการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ปัญหา และบูรณาการทักษะชีวิต

3.1.4 วางแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำสื่อ โดยกำหนดจุดมุ่งหมาย และ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดและจุดประสงค์

3.1.5 ใช้กระบวนการกระบวนการการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ปัญหา และบูรณาการทักษะชีวิตกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พร้อมทั้งมีการประเมินผลการใช้แผนการจัดการเรียนรู้

3.2 การดำเนินงานตามกิจกรรม (ตามกระบวนการการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ปัญญาบูรณาการทักษะชีวิต)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินการตามกระบวนการ GPAS 5 Steps บูรณาการทักษะชีวิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.2.1 ขั้น Gathering (การสังเกตและรวบรวมข้อมูล) ในขั้นนี้ครูผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วย สื่อจริงและสถานการณ์จริง เช่น การนำภาพมุมสูงของจังหวัดจาก Google Earth และคลิปข่าวสารปัญหามลพิษในจังหวัดปทุมธานีมาใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สังเกตสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัว แล้วตอบคำถามชี้นำ เช่น เห็นสิ่งใดบ้างจากภาพมุมสูง การตั้งถิ่นฐานของประชากรมีลักษณะอย่างไร และสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างไร ปัญหาสิ่งแวดล้อมใดที่สะท้อนให้เห็นจากคลิปข่าว กระบวนการดังกล่าวทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนัก และสามารถเชื่อมโยงสถานการณ์จริงกับประเด็นการเรียนรู้ในชั้นเรียน

3.2.2 ขั้น Processing (การคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้) ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์หาสาเหตุและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาฝุ่นควัน ขยะ หรือการขาดแคลนน้ำ โดยครูผู้สอนใช้คำถามปลายเปิดและเครื่องมือทางความคิด เช่น แผนภาพความคิด (Mind Mapping) เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการจัดระบบข้อมูล และสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ในขั้นนี้ ผู้เรียนยังได้ร่วมเล่นเกม Wordwall เรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยกระตุ้นความสนใจ พร้อมทั้งเป็นการทบทวนและย้ำความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมา

3.2.3 ขั้น Applying and Constructing Knowledge (การปฏิบัติและสร้างองค์

ความรู้) ผู้เรียนแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อสำรวจและยกตัวอย่างปัญหาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดปทุมธานี ที่ตนเองพบเห็น เช่น ปัญหาขยะตกค้าง การเผาในที่โล่ง น้ำเสียจากครัวเรือน หรือการบุกรุกพื้นที่สีเขียว จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และออกแบบ แนวทางการแก้ไข ในกระบวนการนี้ ครูผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) โดยให้คำแนะนำ คำถามกระตุ้นการคิด และจัดเตรียมแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม ผลลัพธ์คือ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง สร้างองค์ความรู้ของตนเอง และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.2.4 ขั้น Communication (การสื่อสารและนำเสนอ) ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอแนว

ทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้ออกแบบไว้ ผ่านการพูด การทำโปสเตอร์ หรือการใช้สื่อดิจิทัลสั้น ๆ พร้อมทั้งตอบคำถามจากเพื่อนและครู เพื่อฝึกการคิดเชิงวิพากษ์และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น กิจกรรมนี้ไม่เพียงแต่เป็นเวทีให้ผู้เรียนฝึก ทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ แต่ยังเป็นการปลูกฝังทักษะการทำงานเป็นทีม การยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง และการสะท้อนความคิดร่วมกัน

3.2.5 ชั้น Self-Regulating (การประเมินตนเองและสะท้อนผล) ผู้เรียนทำแบบประเมินตนเองผ่าน Google Forms และสะท้อนผลการเรียนรู้โดยตอบคำถามว่า วันนี้ได้เรียนรู้อะไรเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สิ่งที่ได้เรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร จะลงมือทำอะไรเพื่อช่วยจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังได้รับการสะท้อนผลจากเพื่อนและครูในเชิงบวกและเชิงพัฒนา ทำให้เกิดแรงจูงใจและความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้และการกระทำของตนเอง

3.3 ประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning ร่วมกับ GPAS 5 Steps แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่ชัดเจนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน

3.3.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ พบว่านักเรียนจำนวน 61 คน จาก 63 คน ผ่านเกณฑ์การประเมิน คิดเป็นร้อยละ 96.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 85 แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาความหมาย ความสำคัญ และแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

3.3.2 ด้านทักษะการคิดและการแก้ปัญหา ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นระบบ รู้จักการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นระหว่าง “การลงมือปฏิบัติ” และ “การไม่ปฏิบัติ” รวมถึงสามารถออกแบบแนวทางแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมกับบริบทของชุมชน สะท้อนถึงการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ และการตัดสินใจที่มีเหตุผล

3.3.3 ด้านทักษะการทำงานร่วมกันและการสื่อสาร นักเรียนมีการทำงานกลุ่มที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการสื่อสารแนวทางการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ผ่านการนำเสนอผลงานในรูปแบบโปสเตอร์และการนำเสนอปากเปล่า สิ่งนี้แสดงถึงการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21

3.3.4 ด้านคุณลักษณะและเจตคติที่พึงประสงค์ ผู้เรียนเกิดความตระหนักและรู้สึกเป็นเจ้าของต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง มีความรับผิดชอบมากขึ้น และแสดงออกถึงความตั้งใจที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังสะท้อนความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา “พลเมืองที่มีคุณภาพ”

กล่าวโดยสรุป นวัตกรรมนี้มีประสิทธิภาพสูง เนื่องจากสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ พร้อมทั้งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างรอบด้าน

3.4 การใช้ทรัพยากร

การจัดการเรียนรู้ครั้งนี้มีการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการผสมผสานระหว่าง สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ ทรัพยากรจากบริบทจริงของชุมชน เพื่อสร้างความหมายและคุณค่าในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนี้

3.4.1 การใช้สื่อเทคโนโลยีดิจิทัล มีการบูรณาการเครื่องมือดิจิทัลหลากหลายชนิด อาทิ Google Earth เพื่อเปิดมุมมองสิ่งแวดล้อมในจังหวัดแบบภาพรวม เสริมทักษะการมองเห็นพื้นที่และภูมิศาสตร์ คลิปวิดีโอข่าว จากสื่อสาธารณะ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลที่ทันสมัย เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน Wordwall ซึ่งเป็นเกมออนไลน์เชิงการศึกษา เพื่อสร้างแรงจูงใจและความสนุกสนาน ควบคู่ไปกับการประเมินความเข้าใจในเนื้อหา Google Forms ใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินตนเองและสะท้อนผลการเรียนรู้ สะท้อนต่อการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

3.4.2 การใช้ทรัพยากรจากท้องถิ่นและสถานการณ์จริง นอกจากสื่อเทคโนโลยีแล้ว ครูผู้สอนยังเน้นการใช้ “ทรัพยากรที่มีอยู่จริงในชุมชน” เช่น ปัญหาขยะ น้ำเสีย มลพิษ และการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่นักเรียนพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน การนำปัญหาจริงมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริงได้อย่างลึกซึ้ง และตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคม

3.4.3 การจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ ทุกสื่อและทรัพยากรถูกคัดเลือกโดยยึดหลักความเหมาะสม ความทันสมัย และความใกล้ชิดตัวของผู้เรียน ครูผู้สอนใช้การสลับสื่อทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซากและเพิ่มความหลากหลายในการเรียนรู้ อีกทั้งยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน

กล่าวโดยสรุป การใช้ทรัพยากรทั้งจากเทคโนโลยีและชุมชนจริง ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความน่าสนใจ ครอบคลุม และมีความหมายต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการเรียนรู้เชิง Active Learning

4. ผลการดำเนินการ/ผลสัมฤทธิ์/ประโยชน์ที่จะได้รับ

4.1 ผลที่เกิดตามจุดประสงค์

การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ Active Learning บูรณาการทักษะชีวิต ส่งผลให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนี้ ผู้เรียนสามารถ อธิบายความหมายและความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด ได้อย่างถูกต้อง และสามารถเชื่อมโยงกับประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ผู้เรียนสามารถ เสนอแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและเป็นไปได้ โดยใช้เหตุผลและข้อมูลผ่านการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและตระหนักในบทบาทของตนเองต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ผลลัพธ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานสามารถตอบสนองต่อจุดประสงค์ด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) ได้อย่างครบถ้วน

4.2 ผลสัมฤทธิ์ของงาน

ผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการดำเนินงานปรากฏในหลายมิติ ดังนี้

4.2.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการประเมิน พบว่า นักเรียน 61 คน จาก 63 คน ผ่านเกณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 96.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 85 แสดงให้เห็นว่านวัตกรรมที่นำมาใช้นั้นมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

4.2.2 ด้านทักษะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ผู้เรียนมีพัฒนาการที่เด่นชัดในด้าน 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ : ผู้เรียนสามารถแยกสาเหตุของปัญหา พิจารณาผลกระทบ และเลือกแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม 2) ทักษะการทำงานเป็นทีมและการสื่อสาร : ผู้เรียนมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอข้อมูลต่อสาธารณะได้อย่างมั่นใจ 3) ทักษะชีวิต : ผู้เรียนฝึกการตัดสินใจ รับผิดชอบต่อหน้าที่ และสามารถกำกับตนเองในการเรียนรู้

4.2.3 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ห้องเรียนมีบรรยากาศที่เป็นมิตรและกระตือรือร้น ผู้เรียนมีความสนใจและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและยั่งยืน

4.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงานก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับผู้เรียน ครูผู้สอน และสถานศึกษา ดังนี้

4.3.1 ประโยชน์ต่อผู้เรียน ได้รับความรู้และความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และการแก้ปัญหา เกิดความตระหนักและเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตจริง

4.3.2 ประโยชน์ต่อครูผู้สอน ได้แนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้รอบด้าน มีข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันถึงผลสัมฤทธิ์ของการจัดกิจกรรม Active Learning สามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้อื่นได้

4.3.3 ประโยชน์ต่อสถานศึกษา ส่งเสริมคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เป็นแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปเผยแพร่เป็นแบบอย่างให้แก่ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้

กล่าวโดยสรุป การดำเนินงานครั้งนี้ไม่เพียงแต่ทำให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์เท่านั้น แต่ยังสร้างคุณค่าเชิงระบบต่อครูและโรงเรียน อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

5. ปัจจัยความสำเร็จ

ความสำเร็จของการดำเนินงานนวัตกรรมจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) บูรณาการทักษะชีวิตด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps เกิดขึ้นจากหลายปัจจัยที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ดังนี้

5.1 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ กิจกรรมถูกออกแบบให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหากับสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

5.2 บทบาทของครูผู้สอนในฐานะผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติ และได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

5.3 การใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและทันสมัย การผสมผสานสื่อดิจิทัล เช่น Google Earth, Wordwall, Google Forms ร่วมกับสื่อชุมชนและสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งข้อมูลเชิงท้องถิ่นและเชิงสากล

5.4 การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม ห้องเรียนถูกจัดให้เป็นพื้นที่แห่งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นโดยไม่ถูกตัดสิน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศที่เป็นมิตรและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วม

5.5 ความร่วมมือและความกระตือรือร้นของผู้เรียน ผู้เรียนมีความสนใจและพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันช่วยเสริมให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและมีคุณภาพ

5.6 การสะท้อนผลและการประเมินอย่างต่อเนื่อง การใช้แบบประเมิน การสะท้อนผลทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์จากครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนเห็นจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา จึงสามารถปรับปรุงตนเองได้อย่างเป็นรูปธรรม

กล่าวโดยสรุป ปัจจัยความสำเร็จของนวัตกรรมนี้มิได้เกิดจากปัจจัยใดเพียงลำพัง แต่เป็นผลรวมของการออกแบบที่มีคุณภาพ บทบาทครูที่เหมาะสม การใช้สื่อที่หลากหลาย บรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยความร่วมมือของผู้เรียน และการประเมินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งร่วมกันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง และก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด

6. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

6.1 บทเรียนที่ได้รับ

จากการดำเนินงานนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps บุคลากรทักษะชีวิต สามารถสรุป บทเรียนที่ได้รับ ที่สะท้อนคุณค่าและความหมายของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

6.1.1 บทเรียนเกี่ยวกับผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) เนื่องจากได้เชื่อมโยงองค์ความรู้กับประสบการณ์ตรงและปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในท้องถิ่น การให้ผู้เรียนลงมือสำรวจ วิเคราะห์ และออกแบบแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking Skills) โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงระบบ และการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ผู้เรียนมีเจตคติและความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น เห็นความสำคัญของการกระทำเล็ก ๆ ที่สามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้

6.1.2 บทเรียนเกี่ยวกับครูผู้สอน การสอนเชิงรุกทำให้ครูต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจาก “ผู้ถ่ายทอด” ไปสู่ “ผู้อำนวยความสะดวก” ซึ่งแม้จะเป็นความท้าทาย แต่กลับสร้างคุณค่าใหม่ให้แก่ครูในการจัดการเรียนรู้ ครูได้เรียนรู้ว่าการวางแผนกิจกรรมต้องคำนึงถึง “การจัดลำดับขั้นตอน” ที่เอื้อต่อการพัฒนา

กระบวนการคิดของผู้เรียน ไม่ใช่เพียงเน้นเนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว การสะท้อนผลและการให้ข้อเสนอแนะที่ต่อเนื่อง (Feedback) เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้อย่างก้าวหน้า

6.1.3 บทเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสาน สื่อเทคโนโลยี กับสถานการณ์จริงของชุมชน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและความใกล้ชิดกับเนื้อหาอย่างแท้จริง กระบวนการ GPAS 5 Steps เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ โดยเฉพาะทักษะชีวิตที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 การเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำงานเป็นทีม ไม่เพียงสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน แต่ยังหล่อหลอมคุณลักษณะด้านการเคารพความคิดเห็นผู้อื่น การมีน้ำใจ และการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์

6.1.4 บทเรียนเชิงระบบ ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้สอน แต่เกิดจาก “การผสมพลัง” ของหลายองค์ประกอบ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมที่มีคุณภาพ สื่อและทรัพยากรที่เหมาะสม บรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง และความร่วมมือของผู้เรียน การประเมินผลที่มีความต่อเนื่องและใช้หลายรูปแบบ (ประเมินระหว่างเรียน ประเมินตนเอง ประเมินการทำงานกลุ่ม) ช่วยสะท้อนข้อมูลที่แท้จริงและหลากหลาย ทำให้ผู้เรียนเห็นพัฒนาการของตนเองได้อย่างชัดเจน

กล่าวโดยสรุป บทเรียนที่ได้รับคือ การเรียนรู้เชิงรุกที่บูรณาการทักษะชีวิตไม่เพียงพัฒนาความรู้และทักษะของผู้เรียน แต่ยังสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมและเจตคติ ซึ่งถือเป็นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน และตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาที่มุ่งผลิตพลเมืองคุณภาพในศตวรรษที่ 21 อย่างแท้จริง

6.2 ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรม Active Learning ร่วมกับกระบวนการ GPAS 5 Steps สามารถสรุปข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ควรคำนึงถึงเพื่อพัฒนาให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนี้

ข้อสังเกต ผู้เรียนบางกลุ่มยังขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะ แม้จะมีความเข้าใจในเนื้อหาแล้วก็ตาม สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการเสริมทักษะด้านการสื่อสารและความกล้าแสดงออก การใช้คำศัพท์ทางวิชาการ เช่น “ทรัพยากรธรรมชาติที่ยั่งยืน” หรือ “การจัดการสิ่งแวดล้อม” ยังคงเป็นอุปสรรคสำหรับผู้เรียนบางคน เนื่องจากพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน บางช่วงของกิจกรรม ผู้เรียนมีความสนุกสนานและกระตือรือร้นมากจนส่งผลต่อความสงบเรียบร้อยในห้องเรียน ทำให้ครูต้องปรับวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนควบคู่ไปด้วย

ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มกิจกรรม ฝึกการนำเสนอและการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่องสั้น การทำคลิปสั้น หรือการนำเสนอผลงานกลุ่มแบบจำลอง เพื่อเสริมความมั่นใจและทักษะการ

ถ่ายทอดของผู้เรียน ควรใช้ สื่อเสริม เช่น อินโฟกราฟิก แผนภาพ และตัวอย่างใกล้ตัว เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ คำศัพท์และแนวคิดทางวิชาการได้ง่ายขึ้น ลดความเหลื่อมล้ำทางการเรียนรู้ ควรกำหนด กติกาในการทำ กิจกรรมกลุ่ม อย่างชัดเจน เพื่อให้บรรยากาศการเรียนรู้สนุกสนานแต่ยังคงความมีระเบียบวินัย ในอนาคตควร พัฒนา ชุดกิจกรรมต่อเนื่องในลักษณะโครงงาน (Project-Based Learning) เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือแก้ปัญหา สิ่งแวดล้อมจริงในชุมชน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

6.3 ข้อควรระวัง

แม้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps จะก่อให้เกิด ผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้เรียน แต่ก็มีประเด็นที่ควรระมัดระวังในการนำไปปฏิบัติจริง ดังนี้

การจัดการเวลาในกิจกรรม การใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps ต้องอาศัยเวลามากกว่าการสอนแบบ บรรยาย หากครูไม่วางแผนการใช้เวลาอย่างรอบคอบ อาจทำให้กิจกรรมบางขั้นตอน เช่น การสะท้อนผลหรือ การประเมินตนเอง ถูกเร่งรัดจนผู้เรียนไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่

ความซับซ้อนของสื่อและกิจกรรม การเลือกใช้สื่อดิจิทัลและเครื่องมือออนไลน์ควรพิจารณาความ เหมาะสมกับวัยและพื้นฐานของผู้เรียน หากสื่อมีความซับซ้อนเกินไป อาจทำให้ผู้เรียนบางกลุ่มตามไม่ทัน และ เกิดความรู้สึกล้มเหลวในการเรียนรู้

การบริหารจัดการชั้นเรียน บรรยากาศการเรียนรู้แบบ Active Learning เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระ ในการแสดงความคิดเห็นและทำงานกลุ่ม ซึ่งอาจทำให้เกิดความวุ่นวายหรือเสียงดังเกินควบคุม หากครูไม่มีการ กำหนดกติกาที่ชัดเจนและใช้เทคนิคการจัดการที่เหมาะสม

ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานและทักษะการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูควร ระมัดระวังไม่ให้ผู้เรียนบางคนถูกทิ้งไว้ข้างหลัง โดยอาจต้องใช้การจัดกลุ่มแบบละความสามาร หรือมีสื่อ เสริมสำหรับผู้เรียนที่ต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม

การประเมินผล แม้ว่าจะมีการใช้แบบประเมินหลายรูปแบบ แต่หากการให้ข้อเสนอแนะ (Feedback) ไม่ชัดเจนหรือไม่ทันเวลา ผู้เรียนอาจไม่สามารถปรับปรุงตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ครูควรให้ ความสำคัญกับการสะท้อนผลที่สร้างสรรค์และต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป การจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงขึ้นอยู่กับกรอบกิจกรรมที่ดี เท่านั้น แต่ยังต้องระมัดระวังในรายละเอียดปลีกย่อยระหว่างการปฏิบัติจริง เพื่อป้องกันอุปสรรคที่อาจลดทอน คุณภาพของการเรียนรู้

6.4 แนวทางการพัฒนา

เพื่อยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยกระบวนการ GPAS 5 Steps บุคลากรทักษะชีวิต ให้ดียิ่งขึ้นในอนาคต มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ขยายรูปแบบกิจกรรมสู่การเรียนรู้เชิงโครงการ (Project-Based Learning: PBL) นำประเด็นสิ่งแวดล้อมจากชุมชนมาเป็นหัวข้อโครงการจริง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อเนื่องยาวนาน ฝึกการวางแผน การลงมือปฏิบัติ และการประเมินผลในสถานการณ์จริง ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

พัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ที่หลากหลายยิ่งขึ้น เพิ่มการใช้สื่อดิจิทัลรูปแบบใหม่ เช่น สื่อ AR/VR, สื่ออินโฟกราฟิก และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม เพื่อกระตุ้นความสนใจ และตอบสนองความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน

สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ ให้นักเรียนมีโอกาสได้เรียนรู้และลงมือแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จริง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณค่าทั้งต่อผู้เรียนและต่อสังคม

พัฒนาเครื่องมือประเมินผลที่ครอบคลุมและหลากหลาย ปรับปรุงการประเมินผลให้ครอบคลุมทั้งความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และคุณลักษณะ (Attitudes) โดยเน้นการประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Assessment) ควบคู่กับเชิงปริมาณ เพื่อสะท้อนศักยภาพผู้เรียนได้รอบด้าน

ต่อยอดสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับเครือข่ายครู (PLC) นำผลการดำเนินงานและนวัตกรรมนี้ไปเผยแพร่ แลกเปลี่ยนในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครู เพื่อเป็นแนวทางให้ครูผู้นำนำไปปรับใช้ และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป แนวทางการพัฒนา คือ การต่อยอดจากห้องเรียนสู่ชุมชน การขยายกิจกรรมสู่โครงการจริง การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การพัฒนาเครื่องมือประเมิน และการสร้างเครือข่ายครูผู้สอน ซึ่งจะช่วยให้ นวัตกรรมการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

7. การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

7.1 การเผยแพร่

ผลงานการจัดกิจกรรม Active Learning เรื่อง “การจัดการสิ่งแวดล้อมในจังหวัด” ได้ถูกนำไปเผยแพร่ในหลายช่องทางเพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันและเป็นแบบอย่างแก่ครูผู้สอนอื่น ๆ ภายในโรงเรียนและเครือข่ายการศึกษา ได้แก่

1) การนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567 : แผนดังกล่าวถูกนำมาใช้ในกระบวนการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนท่านอื่นได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะ Active Learning ที่เน้นทักษะชีวิต

2) การเผยแพร่ Best Practice ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนวัดดอนใหญ่ : ได้เผยแพร่รายละเอียดและผลการจัดกิจกรรมบนเว็บไซต์โรงเรียน (www.watdonyai.ac.th) ในรูปแบบ Best Practice เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้สนใจทั่วไปเข้าถึงข้อมูล และนำไปปรับใช้หรือเป็นแรงบันดาลใจในการจัดการเรียนรู้

7.2 การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

จากการดำเนินงานและการเผยแพร่ ผลงานนี้ได้รับการยอมรับในหลายระดับ ดังนี้

ภายในโรงเรียน : ผู้บริหาร และคณะครูเห็นว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และเป็นต้นแบบในการพัฒนาการจัดกิจกรรมที่เน้นทักษะชีวิตและการเรียนรู้เชิงรุก ได้รับการประเมินผลการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567 อยู่ในระดับ “ดีเยี่ยม” ทั้งด้านแผนการจัดการเรียนรู้ และด้านการสอน

ในระดับชุมชนการศึกษา : การเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์โรงเรียนทำให้ผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะชีวิตของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของสังคมยุคใหม่

ในระดับการประเมินวิชาชีพครู : ผลงานนี้ได้รับการใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ ในการประเมินวิชาชีพครู ซึ่งสะท้อนถึงสมรรถนะของครูผู้สอนตามมาตรฐานวิชาชีพด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการมีส่วนร่วมทางวิชาการ โดยแสดงถึงศักยภาพของครูในการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม สามารถนำไปใช้ในการประกอบการประเมินวิทยฐานะในระดับที่สูงขึ้นได้

ลงชื่อ.....ผู้เสนอ

(นางสาววรรรัตน์ จันทรา)

ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดดอนใหญ่

บรรณานุกรม

1. กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
2. กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการพัฒนาทักษะชีวิต (Life Skills) ในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
4. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21: แนวทางสำหรับการพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
5. ประวีณา อิมเอิบ. (2564). “การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21.” วารสารวิชาการครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 12(1), 45–60.
6. สมพร ชีรสิริ. (2562). “การใช้กระบวนการ GPAS 5 Steps เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระดับประถมศึกษา.” วารสารวิจัยทางการศึกษา, 6(2), 101–115.
7. Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st Century Skills: Learning for Life in Our Times. San Francisco: Jossey-Bass.
8. Partnership for 21st Century Skills. (2009). P21 Framework for 21st Century Learning. Retrieved from <http://www.battelleforkids.org/networks/p21>

ข้อมูลของเจ้าของผลงาน

ชื่อเจ้าของผลงาน : นางสาววรรัตน์ จันทรา

ตำแหน่ง : ครู วิทยฐานะ ชำนาญการ

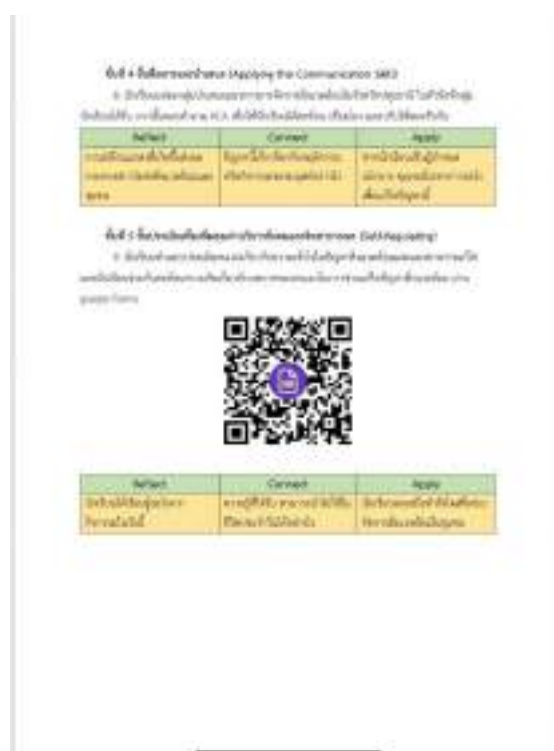
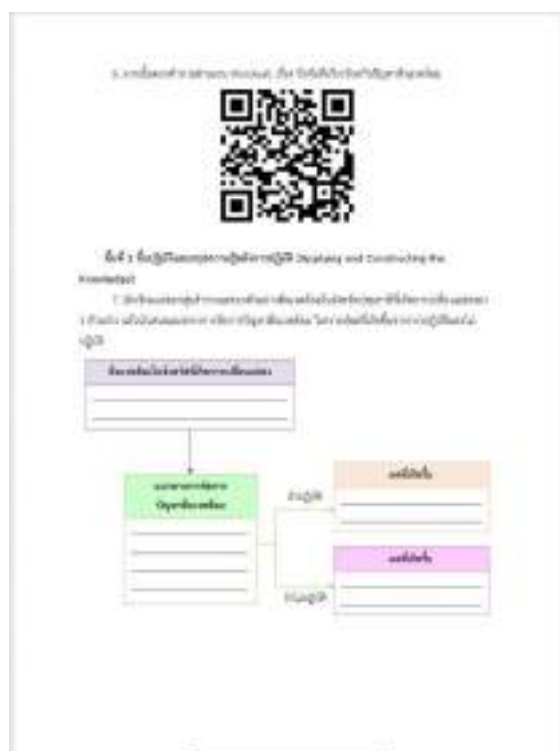
โรงเรียน : วัดดอนใหญ่

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

หมายเลขโทรศัพท์ : 087-8683302

E-mail : wararat_chantra@ptt2.go.th

ภาคผนวก

แบบประเมินการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567

ระดับการประเมิน “ดีเยี่ยม”

[illegible][illegible][illegible]

☒ answer 90-104 like
☐ answer 70-89 like
☐ answer 50-69 like
☐ answer 30-49 like
☐ answer 10-29 like

Ques
 (answer only) (Full text)
 Answer

Ques
 (answer only) (Full text)
 Answer

Ques
 (answer only) (Full text)
 Answer

Ques
 (answer only) (Full text)
 Answer

วิดีโอคลิปการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน

ภาคเรียนที่ 2/2567

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1

ผลการเล่นเกม Wordwall ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม

Leaderboard		Options	
Rank	Name	Score	Time
1st	Ikataew	10	58.3
2nd	utson255410	10	1:18
3rd	NACK	10	3:33
4th	Moomiw	9	3:05
5th	jdhdhahc	8	46.1
6th	TUN	8	1:16
7th	gill	8	2:36
8th	Noragrac	8	2:53
9th	Boomieng	8	4:22
10th	Anonymous	7	2:10

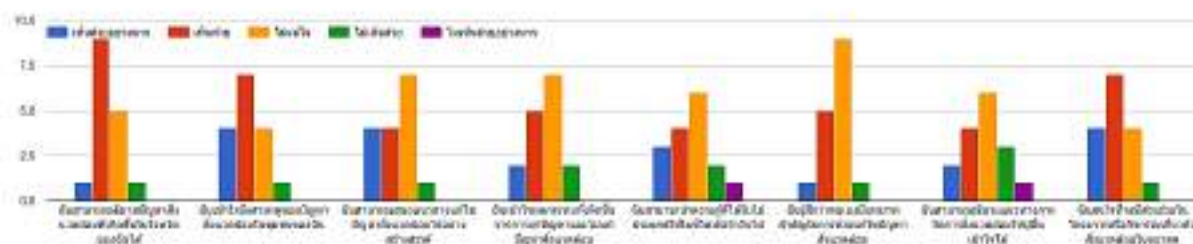
ผลงานนักเรียน

การสำรวจและยกตัวอย่างสิ่งแวดล้อมในจังหวัดปทุมธานีที่เกิดการเปลี่ยนแปลง
พร้อมแนวทางการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านผังมโนทัศน์

สรุปแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมและแนวทางการแก้ไข

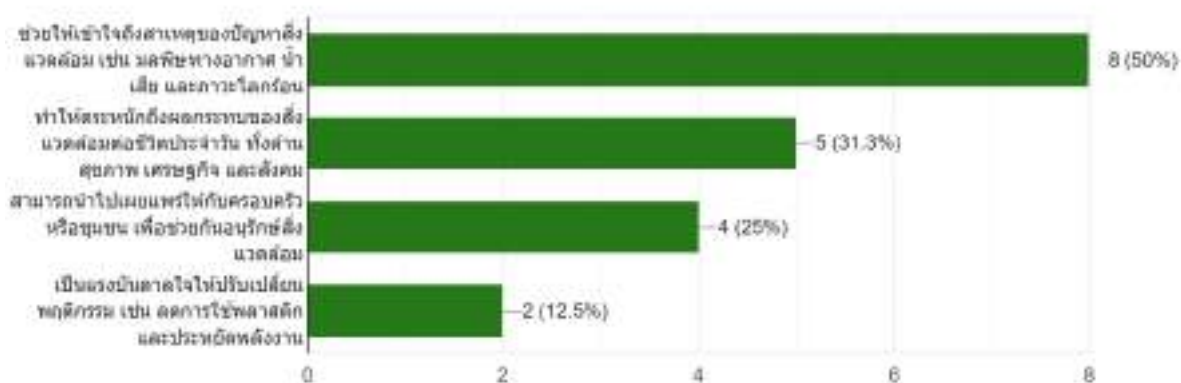
เปรียบเทียบผลเกี่ยวกับความเข้าใจในปัญหาสิ่งแวดล้อมและแนวทางการแก้ไข

สรุปการสะท้อนคิดจากนักเรียน

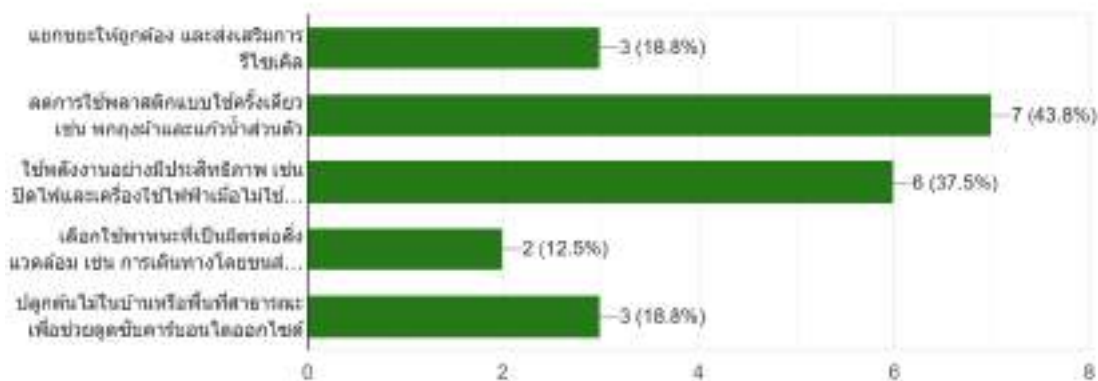
นักเรียนคิดว่าความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่ได้รับในวันนี้มีประโยชน์อย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)

คำตอบ 16 ข้อ

นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)

คำตอบ 16 ข้อ

นักเรียนมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ 4 ข้อ

สิ่งแวดล้อมรอบตัวเราช่วยกันรักษา

ให้จัดการสิ่งแวดล้อม

ควรทิ้งขยะให้ถูกที่และรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดี

เก็บขยะและนำไปรีไซเคิลใช้ใหม่

ภาพการนิเทศการสอนภายในโรงเรียน ภาคเรียนที่ 2/2567

ของครูวรรัตน์ จันทรา รายวิชาสังคมศึกษา ป.4/1

แบบรายงานวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Best Practice) ด้านการจัดกิจกรรม Active Learning
ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21
(ประเภทครูผู้สอน) ประจำปี 2568